

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"**

Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310

Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14,
приміщення 182, к. 83

Вих. 103/2026 06.03.2026 року

Народному депутату України

ПИВОВАРОВУ Є.П.

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5

**щодо проблеми кадрового
забезпечення аптечних закладів та
обмеження можливості
працевлаштування жінок, які здобули
медичну або фармацевтичну освіту**

pyvovarov-y@rada.gov.ua.

Шановний Євгене Павловичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України та у Громадській раді при Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, засвідчує свою повагу та звертається до Вас з огляду на проблему кадрового забезпечення аптечних закладів та обмеження можливості працевлаштування жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту.

Наразі аптечні заклади стикаються із суттєвим дефіцитом фармацевтичних кадрів. Після початку повномасштабної збройної агресії значна частина фахівців була змушена залишити місце проживання, переїхати до інших регіонів України або виїхати за межі держави. Найбільш складна ситуація спостерігається у прифронтових громадах, де нестача фармацевтичних працівників стала серйозною перешкодою для стабільної роботи аптечних закладів та забезпечення населення необхідними лікарськими засобами.

Протягом останнього року Кабінетом Міністрів України прийнято низку нормативно-правових рішень, спрямованих на врегулювання діяльності аптечних закладів, зокрема у частині кадрового забезпечення. При цьому, зважаючи на необхідність дотримання європейських та міжнародних стандартів у фармацевтичній сфері, Уряд водночас передбачив окремі тимчасові послаблення на період дії воєнного стану. Їх метою є забезпечення безперервної роботи аптек та доступності лікарських засобів для населення, насамперед у найбільш уразливих громадах.

Разом з тим низка проблемних питань залишається неврегульованою. Частина існуючих обмежень пов'язана з вимогами законодавства щодо військового обліку, можливістю працевлаштування та підходами до бронювання працівників аптечних закладів, зокрема жінок, які мають медичну або фармацевтичну освіту.

Законом України «Про військовий обов'язок і військову службу» передбачено можливість взяття на військовий облік жінок, які за фахом мають медичну або фармацевтичну підготовку. Водночас тривалий час не існувало належного організаційного механізму реалізації такого обліку, що об'єктивно унеможливлювало виконання відповідного обов'язку значною кількістю жінок.

З 1 жовтня 2023 року набули чинності зміни, відповідно до яких жінки, які мають медичну або фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю на військовий облік. Усвідомлюючи, що значна частина таких осіб раніше об'єктивно не могла виконати цей обов'язок через відсутність належного механізму, держава постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 №1487 встановила перехідний правовий режим.

Зокрема, жінкам, які здобули медичну або фармацевтичну освіту та не перебували на військовому обліку, було надано строк до 31 грудня 2026 року для постановки на військовий облік. При цьому вони могли працевлаштовуватися без військово-облікового документа, а роботодавець лише повідомляв територіальний центр комплектування та соціальної підтримки про таких працівників.

Таким чином держава фактично встановила перехідний правовий механізм, у межах якого особи могли поступово привести свій правовий статус у відповідність до нових вимог без втрати можливості працювати.

Однак постановою Кабінету Міністрів України №563 від 16.05.2024 пункт 51 Порядку організації та ведення військового обліку було виключено. Унаслідок цього відсутність військово-облікового документа фактично стала підставою для відмови у працевлаштуванні, хоча встановлений державою строк для постановки на військовий облік формально не завершився.

Таким чином правове регулювання було змінено достроково, а негативні наслідки покладено на осіб, які діяли добросовісно та обґрунтовано розраховували на можливість стати на військовий облік до 31 грудня 2026 року. Фактично відбулося ретроспективне погіршення правового становища таких осіб: поведінка, яка відповідала чинному регулюванню на момент її здійснення, після зміни підзаконного акта стала підставою для обмеження їх трудових прав.

Станом на сьогодні роботодавець не може офіційно прийняти на роботу військовозобов'язаного працівника без військово-облікового документа, оскільки це розцінюється як порушення правил військового обліку та тягне за собою значні штрафні санкції. У зв'язку з цим аптечні заклади де-юре не можуть працевлаштовувати кандидатів із медичною або фармацевтичною освітою, що створює додаткові бар'єри для працевлаштування та поглиблює кадровий дефіцит у галузі.

Найбільш відчутними наслідки такої ситуації є для прифронтових громад, де безперервна робота аптек має критичне значення для забезпечення населення лікарськими засобами.

Крім того, у таких умовах значна частина жінок-фармацевтів не звертається до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки та не працевлаштовується за фахом. У результаті держава не отримує податкові надходження, зокрема податок на доходи фізичних осіб, військовий збір та інші обов'язкові платежі, які могли б надходити до бюджету у разі їх працевлаштування.

Водночас у разі відновлення перехідного механізму, який дозволяв би працевлаштування жінок без військово-облікового документа із подальшою постановкою на військовий облік у визначений строк, значна частина таких фахівців зможе офіційно працевлаштуватися. Це дозволить частково вирішити кадровий дефіцит у фармацевтичній сфері, забезпечить надходження податків до бюджету та створить умови для поступової постановки таких осіб на військовий облік без ризику застосування штрафних санкцій.

У зв'язку з викладеним просимо Вас:

1. Розглянути можливість направлення депутатських звернень до Ради національної безпеки і оборони України, Міністерства оборони України, Міністерства оборони України та інших уповноважених органів щодо врегулювання зазначеної проблеми.
2. Порушити питання на рівні профільного комітету Верховної Ради України щодо необхідності нормативного врегулювання порядку працевлаштування жінок, які здобули фармацевтичну освіту та не мають військово-облікового документа.
3. Звернутися до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з метою перевірки дотримання права на працю жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту.
4. У межах парламентського контролю ініціювати перед Кабінетом Міністрів України питання усунення проблеми, що виникла внаслідок змін до Порядку організації та ведення військового обліку, зокрема шляхом відновлення правового механізму, передбаченого абзацом першим пункту 51 Порядку організації та ведення військового обліку, який виключено на підставі постанови Кабінету Міністрів України №563 від 16.05.2024, або запровадження альтернативної процедури працевлаштування без військово-облікового документа з обов'язком

пройти постановку на військовий облік протягом визначеного строку (наприклад, 45 календарних днів).

5. Поінформувати Асоціацію фармацевтів України про результати розгляду звернення у встановленому законодавством порядку на електронну адресу: pharmukraine.ua@gmail.com та за поштовою адресою: 01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщ. 182, к. 83.

**З повагою,
Голова Організації
Голова Правління Організації**

Олена ОМЕЛЬЧУК